

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Melyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videkbe postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétféltől
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 48. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 február 28.

Háboru és nemzetellátás.

(Második közlemény.)

Írta dr. Molnár Imre, nyug. jogakadémiai tanár.

Nemzetellátás.

A háborunak rendkívüli hosszú tartama, annak rémséges pusztításai, emberben és anyagi javakban, a szükségletek oly nagy mennyiségét teremtették meg, melyeknek fedezése az egész nemzet közreműködését feltételezi. Katonáink minden vitézsége nem biztosíthatja a végső sikert; a nemzet minden egyes tagjának munkába állása nélkül. Különösen a nemzet kiéheztetésének komoly felvetése a legszélesebb mérvű tevékenység kifejtésére kényszerít. — Örömmel látom Magyarország holgyvilágának, eléggé nem magaslatlan tevékenységét; úgy katonáink anyagi szükségletének előteremtése, beteg harcosaink és hadifoglyaik szeretetteljes ápolása, a jótékonyág ezer és ezer utainak megnyitása terén. Otólük függ létező készleteink takarékos beosztása, hogy ellenségeink kiéheztetési terve ne sikerüljön, elhanyagolva a takarékoságot. Nekünk meglevő készleteinkkel ki kell jönnünk az új aratásig. A legfontosabb munka tehát a jövő termés előkészítése, az aratás biztosítása és lehetőleg békés megejtése. Ezen a téren látom, hogy folyik a buzgó munka a társadalom minden osztályánál. Esetleg kivételes, talán szigorubb eszközök alkalmazásával s ha a szükség úgy hozná magával, 40 ezer tanítónk vezetése mellett, több százezerre menő ifjuságunknak és a társadalom többi osztályainak támogatásával, azt hiszem ezt el is fogjuk érni. Mert takarékoság és a készletek megkiméltése, az aratás biztosítása ma nemzetmentő munka s aki ez ellen vét, az hazájának megromtója.

A nemzet minden egyes rétegeinek felvilágosítása sürgős szükség, hogy nemzeti ügyünk mibenlétéről tudomást szerezhvén, mindenki teljesíthesse kötelességét. A háboru okozta szükségletek ma már is végtelenül nagyok s ezek a háboru folytatásával nagy arányokban fognak még emelkedni. E téren a dolgok rendes menetével célt érni nem fogunk.

A társadalom szive eimén nap mind nap

olvassuk a jótékonyágnak ezekre menő megnyilatkozását, egyeseknek az önfeláldozásig menő készségét, munkában és anyagi értékben egyaránt. De amidőn megbámulom ezeket a csodás jelenségeket, ezeket az igaz honszeretet által elővarázsolt lelki szépségeket, kénytelen vagyok rámutatni a szépség-hibákra is, melyek minden nagy ügy folyamán elő szoktak állani. Midőn e kényes kérdés terére lépek, nem vezet semmi sértő szándék, még azok iránt sem, kik egyben másban érintve lesznek kijelentéseim által. Egyedül hazám nehéz helyzetén aggódó lellem és lelkiismeretem megajugtatása készítetnek a felszólalásra.

Nem a haza szükségét kiaknázni akaró kalózokra, — az ugynevezett háboru hiánáira — gondolok, hisz ezek gazságait megfékezik a kivételes intézkedések, a büntető törvények, ha azok kellő szigorral végrehajthatnak. Felszólalásom a társadalom más rétegeinek mikénti viselkedésére vonatkozik.

Először érintem a hadikölcsön aláírását. Mesésnek tünetik fel az elért eredményt, midőn a hadikölcsön végösszege elérte a 1170 millió koronát. Ez csakugyan hatalmas nemzeti erőmegnyilatkozás, de nem meglepő azoknak, kik nemzeti erőnk hatalmas fejlődését, a lefolyt félszázad alatt figyelemmel kísérték, meglephette azokat, kik a magyar nemzetéről csak lekicsinylő nyilatkozatot hallottak.

En a lefolyt évtizedeken is; midőn az elesüggedés, a kishitűség a magyar nemzet nagyobb tömegét kezdte fojtogatni és a magyar nemzet fennmaradását legfeljebb évtizedekre honorálták; minden alkalommal törvényhatóságunk bizottságaiban és egyebütt, — anyagi és kulturális haladásunk eredményeinek tanulmányozása alapján, kifejeztem rendithetetlen bizodalommat a magyar nemzet jövője és nagysága iránt.

Sem Ausztriának hadikölcsöne, sem a mi egy milliárdot meghaladó aláírásunk nem képezi a nemzeti erő túl magas megfeszítését. Számadatokkal tudnám igazolni, hogy e kölcsön méreteit messze meghaladó, további új áldozatokra is teljesen képesek vagyunk. De habár a kölcsönnek, így is kétségtelenül szép eredményét legkevésbé sem kívánom leszállítani mégis állítom, hogy ha igen sok

áldozatra képes embert mulasztás nem terhelné a kölcsön felkarolásánál, a két milliárdos sikert mi is könnyen megközelíthettük volna s ezáltal hazánk gazdasági erejét még fényesebb, az ellenségre nézve még félelmetesebb nagyságban tüntették volna ki. Ennek a nagyobb sikernek elmaradásában első sorban hibásak pénzintézeteink; kiknek nagy részénél az intézeti érdek háttérbe szorította a hazának érdekét. Olvastam, hogy a pénzintézetek 4—5 milliárdos betéteiből csak mintegy 8—9 százalék lett a betevők által igénybe véve; tehát a 4—5 milliárdból cirka 400 millió. A betéttulajdonosok hazafias szándékát a pénzintézetek, a visszatartás jogán nagymértékben akadályozták. Tudom, hogy a pénzintézetek érdekeit a hadikölcsön nagyban érintette s maga a kormány is figyelemmel volt e pontos érdekekre; de hogy mégis ily nagymértékben akadályozták a hazafias célt, azt még sem hittem volna lehetőnek.

Az egyetlen hazai takarékpénztár mérlegénél s az erről irt közleményben olvastam, hogy ő a visszatartás jogával nem élt s a hadikölcsönre kikért betéteket korlátlanul kiutalta. A hadikölcsön aláíróinak jegyzékét a sajtó nem közölte; csak szórványosan tétettek egyes esetek közzé. Közel a gyanu, hogy éppen a tehetősebbek által aláírt összegek nem bírták volna meg a nyilvánosság napfényét. Fájdalmas hatással van a tehetősek közül sokaknak lemaradása a jótékonyág terén.

Azok, kik vagyonuk, állásuk, kitüntetések révén a magyar állam minden előnyeit élvezik, tehát társadalmunk kitünőségei; kikre nézve a haza megmentésének ügye, fokozott kötelességeket támaszt. Ezek közül sokan lemaradtak attól, amit tenniük kellett volna. Sokan az intelligencia és vagyonos osztály köréből, drága személyük és vagyonuk biztosítását elébe tették hazafias kötelességüknek. A legkisebb fenyegető vész hallatára, értékeiket összezsomagolva, lázasan tanulmányozták Európa menhelyeit, hol a veszedelem ideje alatt magukat meghuzhatnák, de a rémhírek gyártásában ők voltak a legszorgalmasabbak. Nem! drága uraim! jobban kell áldozni ma a haza oltárán, mert 50—100 koronás adományokkal azoktól, akik ennek 50, sőt százszorosára is képesek, anél-

Fehér hétből fehér hetek folytatólagos eladásához

ismét nagy mennyiségű kézi himzett női ing, Corsétták, nadrágok, továbbá **czérna és pamut vásznak**, damaszt asztalterítékek, asztalkendők **vászon maradékok** megérkeztek és igen olcsón kerülnek eladásra **CZILLÉR IMRE nagyáruházában.**

kül, hogy észszerű társadalmi igényeiknek még csak mérséklésére is kényszerítették; ily foku adakozással, a mai rettenetes helyzetben nemzetünknek hazát menteni nem lehet. A pesti magyar kereskedelmi bank közgyűlésének mérlegénél olvasom, hogy tiszta jövedelme 16 millió s dacára törléseinek és milliókra menő átviteleinek az értékek megállapításával, mégis 22—23 százalék kamatot ad alaptőkéje után. Megjegyzem a mérleg, hogy jótékonyága majd egy millió. Ily fényes eredmény mellett még azt az öszszegyet sem tartom kimagasló hazafias cselekedetnek.

A háboru okozta bajok megszüntetése, a nagy követelések, melyek teljesítése előtt a magyar társadalom áll, fájdalom, bő alkalmat fog még nyújtani a társadalom szíve, újabb és még nagyobb méretű megnyilatkozására. Lesz még hadikölcsön, lesz még sokkal kiáltóbb szükség s így módjukban lesz azoknak, kik talán a súlyos helyzet fel nem ismeréséből is eddig lemaradtak, a jövőben nagyobb arányú adakozásaikkal segítsenek hazájukon. A földművelők sorában is akadnak, kik a haza rovására önérdüküket indokolatlanul és igazságtalanul eltérbe állítani szeretnék; kik a munkabérek elképzelhellen és teljesíthetetlen felfokozásával úgy a földek művelését, mint az aratást, lehetetlenné tenni szeretnék. Szerencsére ezeknek a száma csekély s a józan magyar ész megfogja találni az orvoslás módját. Nagyrészt tudatlanságból támadnak e bajok s az igazság teljes megvilágításával el is fognak enyészni.

Sokan nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy mi forog e világháboruban köztünk, különösen hazánkra nézve. Ha a küzdelemben elbukunk, szétdarabolják hazánk területét; megsemmisülne ezer éves alkotmányos életünk; szabadságunk a cári hatalom kancsukája alá kerülne, aki örökös harcaiban — a fajt — százezer számra öldözná fel az ő érdekében viselt háboruk molochjának.

Koszorus költőnk izgalmas mondása: „ha jönni fog a rettenetes halál” tartja fogva egy-egy pillanatában izgatott lelkemet és felvetem magam előlt a kérdést, vajjon nem közeledünk e már a rémes lehetőséghez hazánknak? Kétségtelen, hogy hazánk hajója a viharzó tenger vészés hullámain hanykódik: fel tehát e vésznek bátor tengerészei, nemzetemnek hős fiai, ti megcsodált magyar vitézek, mentsetek meg a vészben ringó hajót, ezt a mi drága magyar hazánkat.

Ellenségeink biztosra vették, hogy a magyarra elérkezett a végítélet napja, hogy a német hatalmat megtörve és a magyar nemzetet megsemmisítve, ők lesznek urrá Európában.

A terv évtizedes galád politikának a gyümölcse, a három világhatalom szövetsége s több kis állam csatlakozása mellett emberileg teljesen sikeresnek ígérkezett. De ellenségeink tévedtek a magyar nemzet, a német nép erejében, kötelesség tudása és hazaszeretetésében s ma már megnyugvással mondhatjuk, hogy megmenekültünk. Vállvetett küzdelemünk és harcokunk s a Mindenható Isten kegyelme megfogja hozni végső diadalunkat is. Ez a nemzedék megbámult vitézsége és óriási véráldozatai árán, biztosította Magyarország sorsát, nagyrahivatottságát a jövendő nemzedék számára. Legyen ezért áldott a Mindenható Isten szent neve s kísérje e nemzedék emlékezetét a jövő század magyarjainak imádó tisztelete.

x Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoezy-ut 7/B Telefon 13—02

Nagyvárad kenyér-ellátása.

Nem adja át a város a malmoknak a gabonát.

Mióta köztudomásra jutott, hogy a polgármester közbenjárására Nagyvárad városa mintegy 400 waggon gabonát kap a kormánytól a város közönségének öt hóuapi ellátására, ez a dolog foglalkoztatja legélénkebben közönségünket. És ez érthető is, mert ilyen gondoskodás nélkül a város közönsége valóságosan kenyér nélkül maradna.

A város polgármestere, a Budapesten kapott információ után tárgyalásokat indított a nagyvárad malomtulajdonosokkal az irányban, hogy miként öröltesse meg a város ezen havi részletekben érkező gabonamennyiséget, miként vegyíttesse a miniszteri rendelet százalékos meghatározásának megfelelően az előállított lisztet és miként juttassa a város a lakosságnak a fejenként megállapított lisztmennyiséget.

Az első tanácskozások során az a megoldás látszott a legmegfelelőbbnek, hogy ha a város teljesen átadja a gabona mennyiséget a malmoknak s ezek nemcsak az őrlést és vegyítést végzik el, hanem a lisztforgalomba hozatalát is eszközlik, azzal a megszorítással, hogy csak a város által kiadott utalványra adhatnak ki lisztet a malmok.

Ezen megoldás ellen emelte fel tiltakozó szavát a Tiszántúl, mert a közönség érdekeinek nemcsak veszélyeztetését, hanem egyenes kiszolgáltatását láttuk volna abban, ha a város teljesen a malmokra bizza a közönségnek a legszükségesebb élelmicikkel való ellátását. Tovább menve szakszerű cikkeken mutatunk rá, hogy amint Debrecenben, Aradon, s még több városban megállapodtak, itt is csak az őrlést bizza a város a malmokra, természetesen illő díjazás mellett, míg a vegyítést, amely a legnagyobb lelkiismeretet kívánja, továbbá a lisztkészlet kiszolgáltatását hatósági kezelésben végeztessék a város.

Felszólalásaink a közönség körében élénk visszhangra talált nemcsak, hanem akció megindításának alapjául is szolgáltak s a közeli napokban a törvényhatóság több tagjának és a polgárok százainak aláírásával beadvány kerül a törvényhatóság elé.

A mindjebban megnyilatkozó közvélemény hatása alatt Nagyvárad város tanácsa elállott előbbeni szándékától s a malomtulajdonosokkal olyan megállapodásra jutott, hogy a város maga veszi át az államtól a gabonát s csak az őrlést és a vegyítést bizza, megfelelő felügyelet mellett a malmokra, míg a liszt kiszolgáltatását a közönség részére házikezelésben eszközözi.

Ez mindenesetre a leghelyesebb megoldás és jobban szolgálja a közönség érdekeit, mint az előbbeni tervezet, azonban a liszt vegyítését sem szabadna a malmokra bízni.

A liszt vegyítését a városházán valami nagy, bonyodalmas ördögi mesterségnek tartják. A katonaságnál pedig nem így gondolkoznak, hanem tisztában vannak annak fontosságával. A katonáknak minőség szerint, vegyítés nélkül szállítja be a malom a lisztet, úgy a kolozsvári utca, mint a nagypiaci raktárba, ahol egy megbízható felügyelő vezetése alatt egyszerű napszámos emberek mérik ki a különböző mennyiségeket s ke-

verik össze a lisztet. S megy a munka szépen s a malmok is meg vannak kímélve minden gyanusítástól.

Annál fontosabb ez, mert a közönség nagyrésze úgy sem nagyon van kedvére a kevert liszt s ezt már is lehet hallani, mert a megszokott minőségű kenyeret nehezen nélkülözi. A gazdasszonyok legtöbbször szintén nincsen tisztában a vegyített liszt káros használatával s ha a malmok a legbecsületesebb eljárás mellett keverik is a lisztet, minden nem jól sikerült kenyérért a malmokat fogják szidni.

De ha már így lesz is, az legalább némileg megnyugtató, hogy a liszt szétosztását a város házikezelésbe veszi. Így a legkisebb panaszt is azonnal lehet orvosolni.

A városi tanács különben az állam által a város részére küldendő gabona-mennyiség kezelése és felhasználására vonatkozólag a következő hivatalos értesítést adta ki:

A város tanácsa a kérdéssel részletesen és behatóan foglalkozva a nagyvárad malomtulajdonosok bevonásával tartott értekezleten, közvetlenül tőlünk szerzett adatok és információk alapján megejtett a város főszámvevője által a tanács elé terjesztett számításokból, meggyőződött arról, hogy a város közönségének élelmezésére az állam által juttatandó gabona mennyiségnek lisztté leendő feldolgozása és a fogyasztó közönség részére leendő kiszolgáltatása a város közönségére nézve előnyösebb lesz, ha ezt a város házikezelésbe véve fogja ellátni, ebből folyólag a városi tanács elhatározza, hogy az államtól nyerendő gabona mennyiséget a városi pénztár terhére saját maga veszi át, a malmokkal pénzért örölteti meg s az így nyerendő liszt mennyiséget a város közönségének használatára házikezelés útján biztosítja.

A gabona mennyiség megöröltetésével és házikezelésben leendő további értékesítésével felmerülő teendő ellátására szükséges hivatal szervezésével a tanács Lukács Ödön városi főjegyzőt bizza meg s már most felhatalmazza, hogy e tekintetben megfelelő segédmunka erőket felfogadhasson illetve alkalmazhasson.

A gabona mennyiség megöröltésére a malmokkal kötendő szerződés-tervezet elkészítésével a város főjegyzőjének közbejötté mellett a városi tanács dr. Döry István tisztii ügyészt bizza meg azzal, hogy a megkötendő szerződést jóváhagyás végett a törvényhatósági bizottságnak is bemutatja.

Lukács Ödön városi főjegyző teljes tudatában van, hogy nehéz feladatot vállalt magára, mikor erre a nehéz funkcióra vállalkozott, de teljes ambícióval fog a dologhoz, amely a város közönségének legmélyebben járó ügye. Az ő buzgalma, erős akarata legyőzi az akadályokat és a közönség elismerése lesz fáradozásának legszebb jutalma.

Hogy az ügy jó kezekbe került, igazolja az is, hogy szándékában van a közönség élelmezéséről való további gondoskodás is. Tervbe vette, hogy a sertés hizlaldát is városi kezelésbe veszi, sertéseket szerez be, amelyeknek élelmezésére a gabonaörölnésnél kikerülő korpát értékesítheti.

Ez a kérdés még csak a tervezés stádiumában van. Kellő tanulmányozás után határoz a felett, hogy az ez irányú akciót megindítsa-e.

A havazás miatt nyugalom van a Kárpátokban.

Budapest, február 27. (Saját tud.) A duklai harcra vonalon csapatunk az oroszok ismételt támadásait meggyorsították és ellentámadásokkal több fontos ponton befészkeltek magukat. A havazás megnehezíti a nagyobb akciókat, valamint az élelmezés és munició pótlását, úgy, hogy előreláthatólag néhány napig nagyobb események nem fognak bekövetkezni. Stanislaunál is nyugalom van. Az orosz foglyokat naponként csapatostól viszik az ország belsejébe.

A Dardanellák ostroma.

Budapest, febr. 27. (Saját tudósítónktól.) Milanóból jelentik: Tegnapelőtt reggel 22 nagy páncélos és 20 torpedóuzó 150 ágyúval háromnegyed óráig bombázta a Dardanelláknak Orkanje és Kumkuleti nevű erődjait. A bombázás alatt a támadó flottát még megerősítették 7 angol és 3 francia dreadnoughttal. Az ellenséges flotta 2000 lövést tett az erődökre eredménytelenül.

Szövetséges hajóhadak a Dardanellák előtt

Budapest, február 27. (Saját tud.) Rómából jelentik: A franciáknak és az angoloknak a Dardanellákban való akciója görög lapok szerint eddig nem járt eredménnyel, de a szövetségesek el vannak rá szánva, hogy a támadást minden áron végrehajtják. A támadók tíz dreadnought hajóval léptek föl. Két szállító hajó a Xarosz öbölben több ezer főnyi tengerészgyalogoságot szállított partra, más szállító hajók pedig a Dardanellák előtt készen állanak a bevonulásra. Most az aknák eltávolításán dolgoznak. A szövetségesek összesen hatvan egységgel rendelkeznek.

Az ántán hajói török aknákon.

Budapest, február 27. (Saját tud.) Az olasz lapok görög híreket közölnek, hogy a Dardanellákat bombázó flotta a támadáskor török aknamezőre jutott, az aknák felrobantak s néhány torpedónaszád teljes legénységével együtt elpusztult.

Anglia csapatokat szállít a Dardanellákhoz.

Budapest, február 27. (Saját tud.) Londonból jelentik: A Dardanellákat ostromló szövetséges flottához két nagy csapatszállító érkezett 10 segédcirkáló védelme alatt. Jelenleg 60 hajóegységből áll a Dardanellákat ostromló hajóraj.

A Dardanellák erődjei sértetlenek.

Budapest, február 27. (Tud. enz. táv.) A Sudslaw Corr. jelenti Athenből: A Dardanellák erődjeinek sérülései eddig jelentéktelenek. Az erődök török ütegei csak akkor lőttek, ha valamelyik hadihajó lőtávolságukba került s így is több csatahajó sérült meg. Megfigyelhető volt, hogy egy francia dreadnoughtot súlyos találat ért a vízvonál közelében. Egy angol hadihajó parancsnokát súlyosan megsebesülve Szalonikibe szállították.

Az Unió Japán ellen.

Budapest, február 27. (Saját tud.) A Rjecs orosz lap jelenti: Az Egyesült Államok követe kijelentette a japán kormányának, hogy ha a japán-kinai konfliktus nem lesz békésen elintézve, megrendül az Unió barátságos viszonya Japánnal.

Amerika hetvenöt buvárhajót épített.

Amsterdam, február 27. (Saját tudósítónktól) Washingtonból jelentik, hogy a kongresszus mindkét háza tegnap elfogadott egy törvényjavaslatot, amely szerint Amerika hetvenöt buvárhajót épített. A szenátus élesen kritizálta az amerikai partok hiányos védelmét.

Az Unió hadihajókkal kísérteti kereskedelmi hajóit.

Budapest, február 27. (Saját tud.) Nagy izgalmat kelt Londonban és Párisban Willson elnöknek az a terve, hogy hadihajókkal kísérteti az amerikai kereskedelmi hajókat, melyek élelmiszereket szállítanak Németország polgári lakosságának.

Az ántánt e tervben Németország kiéheztetésének meggyorsítását látja.

Török nehéz ütegek a Suez-csatornánál.

Budapest, február 27. (Saját tud.) A Suez-csatorna körül működő angol aviatikusok jelentették, hogy a török nehéz ütegek Elkantarához érkeztek a Suez-csatorna felé irányuló utjokban.

Olaszország tiltakozása Szerbia ellen.

Szófia, febr. 27. A Mir jelenti, hogy az olasz kormány nisi követe útján tudatta a szerb kormánnyal, hogy nem nézheti nyugodtan, ha a szerb csapatok az albán fölkeles leveretése után tovább akarnak venni ut-

jukat az Adria felé. A Mir ehhez hozzáfűzi, hogy most érhető, miért szüntették be a szerb csapatok azonnal akciójukat, mihelyt az albánokat kiverték és pozíciójukat elfoglalták.

Antivárinál elsüllyedt francia hajó.

Budapest, február 27. (Saj. tud.) A Dange francia torpedóuzó, amely Montenegrónak szánt élelmiszerszállítmányt kísért, tegnapelőtt este Antivári kikötőjében aknára futott s elsüllyedt. Legénységéből 38 eltűnt.

Merénylet a portugál harci párt vezére ellen.

Páris, február 27. (Saját tud.) Az Agenke Havas jelenti Portóból: A portugáliai háborús párt izgága vezére Alfonso Costa demokrata ellen merényletet követtek el. Egy tizennégy éves tanuló Francisco Silva két revolverlövést intézett a trón elleni forradalom és a királygyilkosság főinkosa ellen. A revolverlövés nem talált.

A francia határon folynak a csaták.

Ujabb ezeregyszáz orosz fogoly.

Berlin, február 27. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Champagne-ban a franciák tegnap és ma éjjel újból nagy erővel támadtak. A harcok egyes helyeken még folynak. Egyébütt a támadást visszavetették. Verduntól északra a francia hadállásnak egy részét megtámadtuk. A harc még folyik. A többi arcvonalunkról nincs nevezetesebb jelenteni való.

Keleti hadszíntér.

Grodnótól északnyugatra, Lomrától nyugatra és Prasznyasztól délre új orosz erők léptek föl, amelyek támadást kezdtek a Skroda mentén. Kolnótól délre ezeregyszáz orosz elfogtunk.

A Visztula balpartjáról nincs különös jelenteni való. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

*Küldjünk katonáinknak
thermosüvegeket, teát, ko-
nyakot, likört, csokoládét,
cacest.*

P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei.

Ma egy hete megemlékeztünk arról, hogy a szokásos konferencia-beszédeket az idén P. Bernhard Zsigmond jézustársasági atya fogja tartani. Nagyváradi katolikus közönsége már nélkülözhetetlennek tartja ezeket a konferencia-beszédeket, melyeket minden évben a jezsuiták legkiválóbb szónokai tartanak.

P. Bernhard Zsigmond beszédei méltóképen fognak e nagyhatású beszédek sorozásához csatlakozni.

P. Bernhard a Jézustársaságnak egyik legkiválóbb filozofusa az összes bölcseleti rendszerek legalaposabb ismerője, a nagy tudomány rendnek egyik legmodernebb gondolkodója s egyik legmélyebben járó elmélkedője s leg tartalmasabb szónokainak egyike.

Beszédeiben a katolikus hit 2000 éves igazságai a moderna eszmék kapcsolatában jelennek meg a modern gondolkozók eszméinek fényével megvilágítva.

A konferencia-beszédek március 6-ig naponta tartatnak, még pedig mint eddig, most is külön a nők és külön a férfiak számára. A konferencia-beszédek sorrendje a következő:

Nők részére:

- 2-án délután 3 órakor: „Boldogság itt és tul.”
- 3-án délután 3 órakor: „Hajnalszillag a sötét éj után.”
- 4-én délután 3 órakor: „Egy evangéliumi idill.”
- 5-én d. u. 3 órakor: „Szívet szívért.”
- 6-án délután 3 órakor: „A szeretet példája.”

Férfiak részére:

- 2-án este fél 7 kor: „Az erkölcsi világrend alaptörvénye.”
- 3-án este fél 7-kor: „Lelki katasztrófák.”
- 4-én este fél 7-kor: „A világtörténelem sanctiója.”
- 5-én este fél 7-kor: „Isteni békekötés.”
- 6-án este fél 7-kor: „A hit titka.”

A szentbeszéd sorozatát most is közös áldozások fogják befejezni, még pedig külön a nők és külön a férfiak részére, mivel ezidén is előreláthatólag nagy lesz az áldozók száma.

6-án reggel 7 órakor lesz a nők közös szentáldozása, 7-én reggel 7 órakor pedig a férfiak közös szentáldozása.

A konferencia beszédek befejezésül P. Bernhard Zsigmond 7-én délután 5 órakor a Kath. Kör Szent László-nagytermében előadást fog tartani arról a tárgyról, amely sohasem veszti el aktualitását: a sajtóról. Az előadás címe különben a „Sajtó és lelkiismeret”

Fetser Antal öröke. Fetser Antal lemondása folytán a vármegyei közigazgatási bizottságban 1915. év végén lejárt mandátummal egy bizottsági tagsági hely üresedett meg. Fráter Barnabás alispán tegnap előterjesztést tett a törvényhatósághoz, hogy a megüresedett helyet választás útján töltsse be. A megyegyűlés március 17-én választja meg Fetser Antal utódát.

Lakos György kitüntetése.

József kir. herceg tüzte fel mellére a vitézségi érmet.

Már több alkalommal megemlékeztünk Lakos Lajos, városi főlevéltárnok fiának vitéz harcéri szerepléséről. A háboru folyamán nem egyszer tanujelét adták vakmerő bátorságuknak s mindig példaképei voltak hadseregünk éltető szellemének. Most legújabbán a Magyar Hírlap munkatársa irt a József kir. herceggel történt beszélgetése alkalmával a fiatal Lakos György vitéz és vakmerő tettéről s a kir. herceg már akkor megjegyezte, hogy a fiatal őrmester fel van terjesztve kitüntetés végett.

A kitüntetés azóta már megtörtént. Lakos György most irt édes apjának egy levelező-lapot, amelyben a hős fiu elmondja, hogy József kir. herceg saját maga tüzte fel keblére a nagy arany vitézségi érmet. A kir. herceg azonkívül le is fényképezte Lakos Györgyöt, ami azt bizonyítja, hogy kedveli a fiatal őrmestert s a magyar vitézség, az igazi halálmegvető bátorság mintaképének tartja. A levelező-lapon, melyben Lakos György atyját kitüntetéséről értesíti, tisztársai is irtak gratuláló sorokat. A levelezőlap szösz szerint a következő:

Lakos Lajos urnak
városi főlevéltárnok

Nagyvárad.

Vitéz bajtársunknak — György fiának kitüntetését ünnepelevén, szívélyesen üdvözljük: Wolf, főhadnagy, dr Weinberg főhadnagy, dr Vostmár hadnagy, Szemernyey főhadnagy, Johann Richter, dr Szepessy, dr Sárossy, Grünsparger, Ottömösy hadnagy, Dormer von Kast, Wetzler, Ketteler, Szilvásy kadét, Kovács főhadnagy.

Maga a kitüntetett hős, a fenti gratulációhoz a következő sorokat írta:

Kedves jó szüleim!

Örömmel és büszkeséggel közlöm, hogy mai napon József kir. herceg Ófensége szép beszéd kíséretében tüzte fel az egész batallion előtt a legnagyobb kitüntetést, mit vitéz magatartásért kapni lehet, a nagy aranyérmet. Ő saját maga lefényképezett és ígérte, hogy küld részemre egy képet. Levélben többet.

Kézesókkal, szerető fiuk:
Gyurka.

Lakos György büszke lehet kitüntetésére. Még inkább büszke lehet az édes apa, hogy olyan fiai vannak, akik nemesak családjukra hoznak dicsőséget, hanem energiájuknak legkisebb szikrájával is a haza győzelmes küzdelmének előrávitelében munkálkodnak.

A lisztkészletek bejelentése.

A rendőrkapitányi hivatal a lisztszükséglet bejelentésére nézve a következő hirdetményt adta ki:

Nagyvárad város közönségének valamint a sütődék tulajdonosainak tudomására hozom, hogy a lisztkészletek és a lisztszükségletek bejelentése f. évi március 2-án reggel 8 órakor kezdődik és március 4-ig tart. A bejelentések Olaszin: az Apolló palotában, a Tolonház épületében, Bunyitay-ligetben, a püspöki vámnál. Ujvároson: a Központi rendőrségen, a tűzoltó laktanyán, a lóvásártéri irodában. Váradvelencén a rendőrségen, a nagypiac téri rendőrségen. Csillagvároson a vámházban működő bejelentéseit elfogadó bizottságok előtt eszközölhetők.

..HIREK..

Tájékoztató.

- Február 28. Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése d. e. fél 11 órakor.
- Március 4. Közig. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órakor.
- Március 7. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.
- Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
- Március 12. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.
- Március 19. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.
- Március 25. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.

* **Merán tartományfőnök kitüntetése.** Ófelsége gróf Merán Rezsőnek, Bukovina tartományi főnökének a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

* **Uj prépost.** A király Pacha Ágoston esanádi székesegyházi kanonok, püspöki irodaigazgatónak a Szent Erzsébetről nevezett szepesváraljai eimzetes prépostságot adományozta.

* **Kinevezések.** A hivatalos lap közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Akkurátni József segédtanítót a beretiyó-ujfalui, Rosznáky Mária segédtanítónőt a belényesi állami polgári iskolánál a X. fizetési osztályba rendes tanítóvá, illetve rendes tanítónővé nevezte ki.

* **A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyváradi legrégebb és legtekintélyesebb pénzintézete: a Nagyváradi Takarékpénztár ma, vasárnap, február 28-án tartja évi közgyűlését, amelyen beszámol az elmúlt év eredményéről. A közgyűlés annál érdekesebb lesz, mert az igazgatóságban és felügyelő-bizottságban választások lesznek. A közgyűlés délelőtt fél 11 órakor lesz az intézet saját helyiségében.

* **Csoportvezetői értekezlet.** A Katolikus Népszövetség nagyváradi szervezete má, vasárnap fél négykor a Népszövetségi Otthon helyiségében csoportvezetői értekezletet tart.

* **Városi élelmiszer-raktár Aradon.** Mig Nagyváradon sopánkodunk, panaszkodunk az élelmiszer drágaság ellen, addig más városban, pl. Aradon a város élelmiszer raktárt, hatósági husszékot rendeznek be s olcsó árakkal megkönnyítik a lakosság megélhetését. Az aradi hatósági husszékban a következő árak vannak megállapítva marhahus eleje 1 K 60 f, leves hus 1 K 76 f, pecsenye hus 2 K, vesepecsenye 2 K 40 f, tisztítva 3 K 20 f. Nálunk pedig hivatalosan felemelik a hus árát 1 K 92 f-ről 2 K 20 fillérre. Aradon valószínűleg nem gyűléseznek és nem beszélnek oly sokat.

* **A péksütemények és kenyéreműek forgalomba hozatala.** Figyelmeztetem Nagyváradi város közönségét, valamint a pékiparosokat, hogy f. évi március hó 1-től kezdődőleg az 50 grammnál nagyobb súlyú péksüteményeket és kenyéreműeket csak a kisütés befejezésétől számított 24 óra múlva szabad forgalomba hozni, vagy a sütődékből elvinni. Ki e rendelkezést megszegi kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. § a szerint büntetetik. Nagyváradi, 1915 február 27. Rendőrség.

*** Dr Mendelényi Béla hősi halála.** Megirtuk, hogy dr Mendelényi Béla ügyvéd, ki a hadseregben mint népfelkelő hadnagy szolgált, az északi harctéren orosz golyótól találva hősi halált halt. Dr Mendelényi Béla halála városszerte nagy részvétet keltett. Évekkel ezelőtt szerkesztőségünknek is tagja volt. Halálát édesanyja, kisleánya s testvérei gyászolja. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alulírottak, a számos rokonság nevében is, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, a felejthetetlen és forrón szeretett fiú, édesatyja és testvérnek dr meszlani Mendelényi Béla népfelkelő honvéddahadnagynak életének 40. évében az északi csatákon történt hősi estét. A megboldogultnak földi maradványait Mezőlaborcon helyezték örök nyugalomra szerető bajtársai f. hó 18 án. Az engesztelős szentmise áldozat f. hó 27 én délelőtt fél 8 órakor fog az aradi minoriták templomában a Mindenhatóknak bemutatni. Arad, 1915 február 25 én. Áldás és béke lebegjen a hős hamvai felett! Özv. meszlani Mendelényi Gyuláné, édesanyja. Elvira, kisleánya. István, Emma, testvérei.

*** Segédmunkaerőket fogad fel a vármegye.** A legujabb behívások folytán a vármegye nagyon sok tisztviselőjét vitték a harctérre. Vidéken van olyan hely, ahol a gépirónón kívül a régi tisztviselők közül senki se maradt a hivatalban. A hiányzó tisztviselőket áthelyezésekkel pótolták. A kezelőszemélyzetet azonban egyáltalán nem lehet helyettesíteni, mivel a hiány általános. Tegnap az alispán a hiányok megszüntetése végett felterjesztést intézett a belügyminiszterhez. Az alispán arra kéri a minisztert, engedélyezze a kisegítő munkások alkalmazását és pedig napi 3-4 koronával. A kiadás bőséges fedezetet talál a bevonult tisztviselők visszatartott fizetésében.

*** Felhívás a vendéglősök, étkezők és kifőzések tulajdonosaihoz.** Felhívom Nagyvárad vendéglőinek, étkezdéinek és kifőzéseinak tulajdonosait, hogy mult havi lisztforgalmukról kimutatást készítsenek és azt 48 óra alatt Horváth Géza tb. alkapitánynál (rendőrség II. em. 8. sz.) mutassák be. Nagyvárad, 1915. február 27. Rendőrség.

*** Tévedésből meghalt népfelkelő.** Oláh Sándor érsemjéni gazda még szeptemberben bevonult katonának és azóta hűségesen pusztítja valamelyik harctéren a magyarok ellenségeit. Közben természetesen nem feledkezik meg arról sem, hogy idehaza maradt feleségének levelet írjon. Február 18 án egyszerre komoly rendelet érkezett a belügyminisztértől Érsemjén előljáróságához. A rendelet értelmében Oláh Sándor az északi harctéren az oroszokkal szemben tanusított hősi magatartás közben hősi halált halt a hazaért, még pedig decemberben. Mivel pedig a miniszterium nem tud közelebbi személyi adatokat, az érsemjéni előljáróság utján Oláh Sándornétól kér felvilágosítást. Oláh Sándorné előbb rosszul lett, mikor közölték vele férje halálát, mikor azonban jobban lett és megtudta, hogy férje a miniszteri rendelet szerint még decemberben elesett, egyszerre megvisszafordult. Legutóbb ugyanis február 9-én kapott Oláhné férjétől levelet. A tulvilágról pedig nem lehet csak olyan prózai tábori levelező lapokat küldeni, még ha még olyan rózsaszínű is, nyilvánvaló, hogy a férje életben van. Ennek igazolására csatolt is 4 levelet. Az érsemjénfalvi főszołgabíró aztán felterjesztette

a bizonyítékokat a miniszterhez, hogy mittevők legyenek. Ime még a hivatalos iratok sem bizonyítják azt, hogy valaki elesett. Mit bizonyíthatnak akkor a halálmadarak.

*** Adomány.** Imrik Kornélia zenetanárnő 3 koronát küldött szerkesztőségünkbe Hulász Sándor nyomorgó családja részére.

*** A Vörös Félhold nagyvárad hangversenye.** Nagy arányokban indul meg a mozgalom a Vörös Félhold nagyvárad hangversenye érdekében; tüntető szeretettel karolja föl egész társadalmunk az eszmét, hogy kifejezést adjunk ragaszkodásunknak, lelkesedésünknek török barátainkkal szemben, a kik a vesztünkre összeesküdött hatalmakkal szemben bátran, vitézül a mi oldalunkra, az igazság pártjára szegődtek. Minden jel arra mutat, hogy a március 5-iki hangverseny fényes sikerrel fog lezajlani, amit maga a nagyérdékű műsor is megérdemel. Az elnökség tagjai: Des Echerolles Kruspér Sándorné Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet, Óváry Sándorné Kath Nővédő Egylet, Telegdi Józsefné Prot., Jótékony Egylet, Petry Gyuláné Ag. ev. Nőegylet, Schütz Albretné Izr. Nőegylet, tordai Molnár Gézáné Vörös-Kereszt, Pallay Lajosné Jobbkéz, Papp Corioláné Román Nőegylet, Ágoston Péterné Gyermekebarát, Diósi Lajosné Népkönyha Egylet, Rechtené Bauer Zsófia Feminista Egylet. A város részéről Fráter Barna Lira, A vármegye részéről Fráter Barna alispán, a város részéről Rimler Károly polgármester az elnökség tagjai; továbbá dr Fráter Imre, a Vörös-Kereszt ügyvezető elnöke. A rendező-bizottság tagjainak névsorát legközelebb közöljük. Pénztáros: Pásztor Ferenc, Ellenőr: dr Várnay Ferenc, Főtítkárok: dr Sass Elemér, főispáni titkár, és Sas Ede szerkesztő. Jegyzők: Nosz Gusztáv, Fehér Dezső, Hegedűs Nándor, Antal Sándor, dr Papp Károly, dr Papp János és Marton Mánó. Művészi rendezőül a végrehajtó-bizottság Karácsonyi Gézát, a kitűnő művészt kérte föl.

Az ünnepség jegyeit hétfőn kezdi árusítani a végrehajtó-bizottság, még pedig a következő áron: Páholy 4 személyre 8 korona. Páholyülés 1 korona 50 fillér, Földszint 1-8 sor 2 korona. Többi sor 1 korona. Földszinti álló 60 fillér. Erkélyszék 1 korona. Karzai ülő 60 fillér. Karzati álló 40 fillér. Családjegy földszinti ülőhelyre 1-8 sorban 3 személyre 4 kor., a többi sorban 2 kor.

*** Póthirdetmény a lisztszükséglet és készletek bejelentése tárgyában.** A Kertváros-rész és Hegyközséglakóinak tudomására hozom, hogy a lisztszükségletünk és készletünk bejelentése tárgyában a püspöki vámnál jelentkezhetnek. Nagyvárad, 1915. február 26. Gerő Armin, r. főkapitány.

*** A 14 éves rikkancosok.** A belügyminiszter tegnap rendeletet intézett Fráter Barnabás alispánhoz, a lapok utcai elárúsítása dolgában. A rendelet szerint a háború tartama alatt nem kell betartani a rikkancsokra vonatkozó intézkedéseket. Eddig tudvalevőleg csak a 18 éven felüli rikkancsok árulhatták az újságot. A háború folytán azonban az eddigi árusok nagyrésze hadba vonult és így az árusok hiánya miatt sok laplétérdeke jutott veszedelembe. A belügyminiszter most a lapvállalatokra, de meg azokra a családokra való tekintettel, a melyek eddig a lapárúsításból tartották fenn magukat, megengedte, hogy a helyzet megváltozásáig 14 éves és 14 éven felüli gyermekek is árusíthassanak újságot. Nagyváradon főszołgabíró

volt ez a rendelet, mert itt már a háború előtt, a rendelet megérkezése előtt is nemesak 14, de 10-12 éves gyermekek is árulták és árulják a lapokat. A legujabb rendelet értelmében azonban a fiatal rikkancsoknak is rendőrhatalósági igazolvánnyal kell bírniuk.

*** Temetés.** Tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe Tirschel Gyula közbeesülésben álló iparos temetése. A végtisztviségen nagy számban vettek részt az iparosok, az ipartestület tagjai, ottan voltak dr Molnár Géza és Harmathy Károly kuriai bírók, Fényes Manó, Sztarill Ferenc és még számosan. A temetési szertartást Imrik Zoltán c. kanonok segédlettel végezte, amely után a koszorúkkal borított díszes koporsót a négyes fogatu dísz halottas kocsin az olasz temetőbe vitték, ahol örök nyugalomra helyezték. A koporsóra koszorúkat helyeztek a gyászoló családon kívül Sárosi Kepellerné, a Karkusz család, a Czipóth család, Heislinger Imre, Albert János és családja. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

*** Kik térhetnek vissza Bukovinába?** A Biharmegyében elhelyezett bukovinai menekültek zöme lassanként visszatér elhagyott fészkebe. A közigazgatási hatóságokat valósággal ostrom alá veszik a menekültek, hogy utazási igazolványt adjanak ki részükre. A legutóbbi jelentkezések alkalmával nemesak azok kértek igazolványt, akik megfelelő pénzzel is rendelkeztek az odahaza valószínűleg teljesen újból kezdendő élethez, hanem a teljesen vagyontalanok is. Az alispán ezért kérdést intézett a belügyminiszterhez, hogy vajjon a vagyontalan menekültek is nyerhetnek-e igazolványt. A belügyminiszter tegnap táviratilag értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy a vagyonos menekültek közül csakis azok nyerhetnek igazolványt, akik gróf Merántól nyernek előzetes engedélyt. A vagyontalan menekültek azonban egyáltalán nem adható ki utazási igazolvány. Ugylátszik, hogy a kormány minden tekintetben biztosítani akarja a menekültek sorsát és nehogy a vagyontalanok esetleg nélkülözéseknek legyenek kitéve, egyelőre nem engedi őket vissza feldult hazájukba.

*** Halálozás.** Kosztich Károly magánmérnök 26-án este fél 7-kor életének 57-ik évében hosszú szenvedés után meghalt. Holttestét Nagykárolyba szállítják, ahol március 1 én a Mesterrézi temető kápolnájából örök nyugalomra helyezik. Halálát felesége és négy fia gyászolja.

*** Adományok a Vörös-Keresztnek.** A Vörös-Kereszt Egylet eljaira 1915. február 21-től 27-ig a következő adományok folytak be az egyesület nagyváradai pénztárába: A 4. háborús délután jövedelme 675 kor. 20 fill. A premontrei rend nagyváradai társháza március havi adománya 50 kor. A nagyváradai eszmadia ipartársulat a „Nagyvárad” utján 36 kor. A Bihardiószegi izr. hitközségi népiskola (Weisz Jakab) 31 kor. 88 fill.

*** Egy község villamosvilágítása.** Szombathelyről írják: A vas megyei Nagyszentmiklós községben villamosvilágítást rendeztek be, amely sok város által is megirigyelhető világitással látja el az utcákat. A villamosvilágítás berendezését Erdődy Gyula gróf v. b. t. t. nagybirtokos áldozatkészségétte lehetővé.

*** Elhunyt hősök temetése.** A Csapatkórházból a következő elesett hős katonákat fogják eltemetni és a Rulikovszky-temetőben nyugalomra helyezni. Ferenczi András os. és kir. tűzérközlegény, Basic Junó 27. m. kir. honvéddyalogost. Továbbá holnap fogják eltemetni a hadikórházból Fritz

Vilhelm Heinrich német katonát, az I. gránátos ezred közlegényét.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jótanyos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x **A Nagyváradi Hitelbank Takarékos Segélyszövetkezet** X-ik évtársulatának kifizetési f. hó 9-től megkezdődnek.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* **A Polgári** takarékos és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kifizetnek.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Kiadó** a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jótanyos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár rt.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleki-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **Keresek** 3 szobás udvari lakást a Hidegser vagy Kálvária utcán kerttel, mely a hegyekre nyílik, bérbe vagy megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananászal literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknel 6%-os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály-u. 4.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Legujabb táviratok.

Siker az oroszok felett.

Budapest, febr. 27. A „Magyarország” írja, hogy Gorlicénél erősebb ütközetek voltak. Egy megkerülő támadást teljes sikerrel visszavertünk. Száznál több foglyot ejtettünk.

A Dardanellák bombázása.

Budapest, február 27. *Konstantinápolyból jelelik, hogy a bombázás folytán a Dardanellák külső erődítései egyes helyeken megsérültek. Csak öt halottunk, tizennégy sebesültünk volt. Az ellenséges flotta délután visszavonult.*

Kina visszautasította a japán követeléseket.

Budapest, február 27. A Londonba érkezett pekingi jelentések szerint Jusnaikkai Japán összes követeléseit visszautasította és a további tárgyalásokat nem tartja összeegyeztethetőnek a felségjogokkal. Londonban Kina ez erős állásfoglalása aggodalmat kelt. Japán fegyveres fellépését elkerülhetetlennek tartják és félnek, hogy beláthatatlan bonyodalmak keletkeznek.

Amerika újabb jegyzéke.

Budapest, február 27. Londonban a „Central News” írja, hogy *Wilsontól újabb jegyzék érkezett és ez igen szigorú javaslatokat tartalmaz, ha Anglia bármiképpen akarná akadályozni az amerikai élelmének Németországba való szállítását.*

A 2. mazuri gyalogezred tulajdonosa.

Budapest, febr. 27. Von Beckendorf Pál tábornagyot meghagyva a főparancsnoki állásban a 2-ik mazuri gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

Harcunk az oroszokkal.

Budapest, február 27. (Hivatalos) A Lengyelországi és galiciai arcvonalon helyenkint élénkebb lövegharc folyik. A Kárpátokban általános helyzet változatlan. Tucholka és Wyszkow közti szakaszban heves harcok voltak, itt az Yper völgyében levő állásaink ellen intézett újabb támadásokat elkeseredett közel harc után ellenségünk súlyos veszteségüket okozva visszavertük, támadó kilencedik finn lövészezred háromszáz halottat legalább ugyanannyi sebesültet hagyott vissza állásainkban. Ezen ezred kétszázharminc embert sebesületlenül elfogott. Délkelet-Galiciában nagy makacs-sággal folytatott harcok tovább folynak. Hófer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

A japáni lapok cenzura alatt.

Budapest, febr. 27. Tokióban az összes lapokat cenzura alá vetették.

Az elpusztult angol csataszállító hajó.

Stockholm, február 27. (Saját tudósítónktól.) Göteborgból jelentik: A Hemland gőzös kapitánya, Gran, aki vasárnap Sunderlandba érkezett, jelentette, hogy egy német tengeralattjáró-naszád az Északi-tengeren torpedóval elsüllyesztett egy angol csataszállító hajót. Ennek az eseménynek szemtanuja volt a göteborgi Patrik hajó, amely Sunderlandból Argentínába tartott és amelynek kalauza közölte a dolgot Gran kapitánnyal. A Patrikon hallották a hatalmas dördülést és látták is néhány mérföldnyi távolságról a süllyedő hajót, de mivel észrevették, hogy közelében több gőzös tartózkodik, nem mentek a segítségére.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Vilmos huszárok; este: Művész est.

Hétfő: Mihály pópa leánya. (Sas Ede drámája.)

Kedd: Hoffmann meséi. (Babits Vilma és Szende Ferenc vendégjátéka.)

Szerda: Vasgyáros. Csütörtök: Traviata. (Babits Vilma vendégjátéka.)

Péntek: Szibill. Szombat: Művészet.

Vasárnap d. u.: Asszonyfaló. Vasárnap este: Katka. (Bemutató előadás.)

Troubadour.

A Vörös Kereszt javára diszelőadásnak rendezték tegnap a Troubadour előadását a telt ház került ismét. Nem lehet eléggé találmányosnak lenni, hogyan lehessen ma a Vörös-Kereszt, e fenséges hivatású intézmény részére minél több anyagi eszközt rendelkezésére bocsátani. Kitűnő gondolat volt az operaelőadások rendezését is e cél szolgálataiba állítani — mert bizony mióta Mihályi Ernő és Károlyi Leona megváltak a társulattól, az operaelőadások lassan teljesen feledésbe mentek s a zenekedvelők részére valószínű felüldítés volt valahára ismét egy operaelőadást hallani Nagyváradon.

Tekintettel erre az öröme és a jótékony célra, a hibákat csak általánosságban fogjuk megjelölni, nehogy elvegyük a kedvet a folytatástól. Mindenekelőtt: több próbára van szükség. A társulat szerencsétlenségre elszokott már a komoly zenétől, itt csak minél több próba segít. Akkor nem fog megcsúszni az, hogy az egyik szereplő minden jóra való fül elrémítésére ütemeken át következetesen félhanggal feljebb énekeljen, mint ahogy a zenekar játszik, az is elkerülhető lesz, hogy egy másik szereplő egy hatásos kvartett közepén kiessék a szerepéből, cserében hagyja társait és a kvartett lesorvadjon tercetté, míg az illető végre feltalálja magát és barátságosan ismét beáll negyediknek.

No de háborus időkben sok minden megesik. Örüljünk, hogy ilyen operaelőadást is kaptunk izelítőnek.

Az előadásért elsősorban a két vendégnek, Babits Vilmának és Szende Ferencnek lehetünk hálásak. Az ő közreműködésük tette az előadást egyáltalán lehetővé. Babits Vilma (Leonora) hangja esupa' finom csiszolt-

ság, pompás iskolázottság. Lány, kellemes szopránhangja szóló számokban jobban érvényesül, mint együttesben, mert nincs meg az a drámai ereje, amely egy erős bariton vagy tenor mellett is érvényre juttatná. De végtelenül képzett, igen kellemes csengésű hang, amellyel a művész föltétlen biztonsággal bánik. Terjedelme is elég nagy s erősségéhez képest színezni is képes.

Feltétlen és teljes elismerés illeti Szende Ferencet, régi kedves ismerősünket. Mióta Nagyváradról elkerült, hangja sokat fejlődött és iskolázódott. Valamennyi énekszámja igazi művészi élvezetet nyújtott úgy a gyönyörű, meleg és csengő hanganyag, mint a briliáns előadás, abszolút biztos tudás révén. Jobb Luna grófra nem emlékezünk még a Szigligeti-színházban. Medgyaszai a darab első felében és a végén vált ki leginkább. Tenorja nagyon szépen érvényesült. Bretán Miklós hangja kiválólag operára van predesztinálva. Már azért is érdemes lenne az operaelőadásokat ismét bevezetni, hogy Bretán is szerephez jusson. T. Pogány Janka (Azucéna) és H. Czene Stefánia (Ines) alakításai régi jó ismerősei a közönségnek. Most is sokakban hozzájárultak az előadás sikeréhez.

Az énekar és zenekar fegyverzettsége Várad Aladár karmestert dicséri.

Művészt.

A szintársulat ma este tartja szokásos művésztjét, amelynek műsora a következő:

M Ū S O R:

I. Rész.

1. szám. Nyitány. Előadja a színházi zenekar.
2. szám. Táne. Lejti Láposi Gusztáv.
3. szám. A hinta-ló. Irta Sas Ede. Szavalja Retteghy Margit.
4. szám. Kuplák. Éneklő Feszti Irén.
5. szám. A néma asszony vagy: komédia ama férfiurol, aki néma asszonyt vett feleségül.

S Z Ū N E T.

II. Rész.

6. szám. Barkarola, hárfaszóló zene-kisérettel. Előadja a színházi zenekar.
7. szám. Énekes magánjelenet. Előadja Farkas Pál.
8. szám. Suszter tánc. Lejtik Szabó Böske, id. Láposi Gusztáv és ifj. Láposi Gusztáv.
9. szám. Műdalok. Éneklő Görög Olga.
10. szám. Magyar népdalok. Éneklő Medgyaszay Jenő.
11. szám. Kuplák. Éneklő Lakatos Ilonka.
12. szám. Néger duett. Előadják Vigh Manó és Perényi.
13. szám. Stancák. Éneklő Polgár Mária és Lakatos Ilonka.
14. szám. Sváb-kvartett. Előadják Sik Rezső, Leövey Leó, Farkas Pál és Perényi Kálmán.

Az előadást konferálja: Salamon László.

Vasárnap délután a háborus szindarabok egyik legkedvesebbje, a esinos zenéjű Vilmos huszárok című operette kerül színre.

Babits Vilma vendégjátéka. A Szigligeti színház igazgatóságának nem csak a közönség, hanem a művészek is nagy öröme az Operaház kiváló énekesnőjének: Babits Vilma, aki a Vörös Kereszt Egyesület estélyén oly fényes és forró sikert aratott, még további két vendégszereplésre megnyerni, melyek a jövő hét folyamán zajlanak le. Kedden este Hoffmann meséi hármasszámú női szerepét éneklő Babits Vilma és ezen az estén fellép Szende Ferenc, az Operaház jeles művésze is, aki

esütörtökön pedig a Traviata címszerepét éneklő a briliáns hangú művész. A két operastel nemcsak klasszikus zenei élvezetet nyújt a színház igazgatósága a közönségnek, hanem elismerésreméltó bizonyítékát is szolgáltatja annak, hogy a legnagyobb áldozatok árán is, minden kínálkozó alkalmat megragad arra, hogy kulturális hivatását minél eredményesebben töltse be.

IRODALOM

Zászlónk. A legjobb ifjúsági folyóirat. Legutóbbi füzeté ismét a szebbnél-szebb értékesnél értékesebb költemények és képek egész sorát közli: Tartalma a következő: Szent erekle. Az a rózsá... Költemény. Irta Chryzanthéme. A csillagtól a keresztig. Irta —E— Mi van a Dardanellákkal? Várunk valamit... Irta Bányai Kornél. Péter Florián harcol. Irta Gyulai Ádám. Hogyan készíthetünk szebben hordható kézműveket? Irta Szeiler Emil. A hadvezér. Fegyveres erők szervezetéről. A temető. Költemény. Irta Radványi Kálmán. Az aranyföld. Regény. Irta Orbán Dezső. Mennyit ér egy Dreadnought? A piskolti torpedó-vadász. Fekadó rügyek. Rovatok. A szerkesztő üzenetei. A zászlók előfizetési ára egy évre 2 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Damjanich utca 50 szám alatt van.

Az **Élet** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) február 21-iki számában rendkívül érdekes cikkeket, szépirodalmi olvasmányokat közöl, amelyeket kitűnő képek és illusztrációk díszítenek. Vezetőhelyen dr. Tóth Tihamér harctéri levelét találjuk, Mátrai Rudolf a háború technikai eszközeiről írt tartalmas cikket. Ezuttal P. Abrahám Ernő és Pokorny Margit közöl novellát, verset pedig Sik Sándor. A lap folytatja Sienkiewicz Sivatagban, Óserdőben... című illusztrált regényét. A Kultura és a Hétről hétre rovatok színesek és gazdagok: tele vannak érdekes aktualitásokkal. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára félévre 10 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, I. Fehérvári ut 15-c. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

IGÁZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A nagybecskereki rablógyilkos halálos ítélete a szegedi táblán. Megirtuk annak idején, hogy Pillár Ignác a múlt év június hó 24 én éjjel megölte és kirabolta Wilhelm János nagybecskereki koreszmárost és feleségét. A gyilkos ügyét először a nagybecskereki törvényszék tárgyalta, mely Pillárt kötéltáltal halálra ítélte. Felelősség folytán az ügy a szegedi ítélőtáblához került. A tábla tegnapelőtt ítéltetett ez ügyben s a törvényszék ítéletét enyhítő körülmények hiányában helybenhagyta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Biharvármegye alispánjától.

3591—1915.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a vármegye háztartási alapjául az 1914. évről vezetett zárszámadása az állandó választmány véleményével együtt f. évi március hó 1-től kezdődőleg 15 napra közigazgatási kiadóhivatalomban közszemlére kitétetik.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. §-a értelmében egyes adózók a zárszámadásra észrevételeket tehetnek s azokat a f. évi március hó 17-én tartandó közgyűlést megelőzőleg az állandó választmányhoz beadhatják.

Nagyvárad, 1915. febr. 27-én.

Fráter Barnabás,
alispán.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

Tájékoztató.

a közönség és az árusok részére az alábbi élelmi cikkek piaci áraitól, amely ára úgy az eladó mint a vevő közönség részéről a rendőrhatalóság maximálisan elfogadható.

Eme piaci árak hatálya folyó hó 21-től 28 ig terjed.

Hus és zsirneműek: marhahus kg.-kint 192 fill., sertéshus kilója 260 fill., hár kilója 300 fill., szalonna 280 fill., borjúhús eleje 240 fill., borjúhús hátulja 280 fill., zsir kilója 300 fill.

Tejnéeműek: tej 1 liter 28—32 fillér, tejfel 100—120 fill., tehénturó 1 kg. 120—140 fill., juhturó 200 fill.

Főzelékek: burgonya 1 kg 9—10 fill., bab fehér 52—56 fill., egy liter, bab tarka 48—50 fill. egy liter, foghagyma 120 fill. kilója, vörshagyma kilója 60 fill., tengeri 1 kg. 24 fill., tengeri 1 liter 20 fill., savanyu káposzta 1 kg. 20—24 fill., nyers fejcs 1 drb 40—48 fill.

Kenyér és liszt: főzöliszt 1 kg. bolti ára 60 fill., hadiliszt 1 kg 49 fill., hadikenyér 1 kg félbarna 56 fill., hadikenyér 1 kg. egészbarna 46 fill.

Tojás darabja 8—9 fill.

Hal: nagy kilónként 200 fill., kicsi kilónként 60 fillér, közép kilónként 180 fillér.

Midőn ezen árakat, melyek a lakás- és élelmezésügyi bizottság legutóbbi üléséből kifolyólag állapították meg, a rendőrkapitányi hivatal a vevőközönség és a piaci árusok tudomására hozza, felhívja a vevőközönséget, hogy vásárlásaik alkalmával szigorúan ragaszkodják a fenti árak betartásához, mert ellenkező esetben a rendőrhatalóságnak a tekintetbeni jóindulatu intézkedése eredménytelen marad.

A piaci árusokat pedig figyelmeztetjük, hogy a jelenlegi helyzetet a fogyasztó közönség kizsákmányolására ki ne használják, mert felmerülő panasz esetén az 5600—1914. belügyminiszteri körrendelet értelmében büntetett fognak.

Végül figyelmeztetnek a kereskedők hogy a piacon vizontárusításra vásárolniok nem szabad.

Nagyvárad, 1915 febr. 19. |

Rendőrkapitányság.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb anyagot különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőre állandóan raktáron. Nagyvárád, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

A már 70 év óta fennálló
LÉVAI-féle

SIRKÓ

raktárt

és

KŐFARAGÓ

műhelyt

az érdeklődő közönség szives
figyelmébe ajánljuk

Rákóczi-ut 20 számú telepünkön
sirkerítések kovácsolt vasrács-
ból is készíttetnek.

**Első osztályu száraz
szőlőkarók**

bármely mennyiségben kaphatók

Weiszberger és Társa

tüzifa telepén, a nagyvárád-
velencei vasutállomásnál.

Telefon : 688.

**Első nagyváradi
cementipar.**

Készíték granitó, terrazzo, műkő és minden e
szakmába vágó munkálatokat, házi csator-
názásokat a városi mérnöki hivatal elő-
írása szerint, személyes felügyelettel mellett.
Kívánatra angol ciosát berendezéseket a leg-
előnyösebb fizetési feltételek mellett a leg-
lelkismeretesebb és legmesszebb menő jót-
állás mellett készítek. A nagyérdemű kö-
zönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.

Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

SALVATOR

SÖR kimérése
megkezdődött

a "Széchenyi szálloda"
éttermében.

Kemény József

cipőfelsőrész készítő üzlete
Sas-palota, Zöldfa-passage.

Elvállal mindennemű
szakmába vágó mun-
kákat ugy saját, mint
hozott anyagból.

**Országos
érdek,**

hogy az idei termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak
a tavaszi vetést idejekorán kártevések ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei:
a varjúk, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitűnő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gya-
korlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a
vetőmag csirázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyha-
vetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitűnő eredménnyel. **A jelenleg drága
kék-kövel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszközleendő, mert a vasuti szál-
lítás számos vonalon akadálylyal jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítvány-
másolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten,

valamint a főelárusító:

Freund Lajos, Radó Samu és Társa és Ifj. Ullmann I. és Fia Nagyvárád.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék te-
hát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

**Szent István
védjegyre.**

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyvárád, Pável-utca] 26.

TELEFON 75. Kapható minden füszer és csemegekereskedésben.